

Sovittelu perheoikeudellisissa sekä avio- tai asumuseroa koskevissa asioissa

Sovittelu on vapaaehtoisuuteen perustuva luottamuksellinen riidanratkaisumenetelmä, jossa osapuolet pyrkivät sovintoratkaisuun puolueettoman ulkopuolisen sovittelijan avulla. Osapuolet voivat itse valita, mitä kysymyksiä he haluavat käsitellä sovittelussa. Sovittelua voidaan käyttää esimerkiksi asioissa, jotka koskevat puolisoiden keskinäisiä kiistoja, eroon tai vanhempainvastuuseen liittyviä järjestelyjä, lasten tapaamista, perheen huoltoa, elatusapua sekä omaisuutta ja asumisjärjestelyjä. Sovittelussa voidaan sopia myös passin hankkimisesta lapselle, tämän opiskelua koskevista asioista, yhteydenpidosta muihin sukulaisiin sekä lapsen omaisuuden hallinnasta.

Sovittelun hyödyt

- Sovittelun avulla on helpompi päästä eroon kielteisistä tunteista ja ymmärtää omia ja toisen osapuolen tarpeita, mikä vähentää ristiriitatilanteeseen liittyvää henkistä painetta.

Miten sovittelu aloitetaan?

- Asiaa voidaan käsitellä sovittelussa ennen kuin se viedään tuomioistuimen käsiteltäväksi tai vasta sen jälkeen, tuomioistuimen päätöksellä.
- Kummassakin tapauksessa edellytyksenä on, että kumpikin osapuoli suostuu sovitteluun.
- Kumpikin osapuoli voi tehdä hakemuksen asian viemisestä sovitteluun milloin tahansa oikeudenkäyntimenettelyn aikana.

Kuka valitsee sovittelijan?

- Osapuolet voivat valita sovittelijan yhdessä, tai tuomioistuin voi valita sovittelijan ensisijaisesti vakituisten sovittelijoiden luettelosta.

Kuinka kauan sovittelu voi kestää?

- Tuomioistuimen päätöksellä aloitettu sovittelu ei saisi kestää enempää kuin kolme kuukautta, mutta menettelyä voidaan jatkaa osapuolten yhteisestä hakemuksesta tai muusta perustellusta syystä, jos näin voidaan edistää sovintoratkaisuun pääsyä.

Sovittelun vaiheet

- Tuomioistuimen päätöksen saatuaan sovittelija ottaa yhteyttä osapuoliin ja sopii näiden kanssa tapaamisesta.
- Sovittelija selittää menettelyn periaatteet ja etenemisen ja kysyy osapuolilta, suostuvatko nämä sovitteluun.
- Sovittelussa osapuolet keskustelelevat sovittelijan läsnä ollessa. Sovittelija voi myös tavata osapuolia kahden kesken.
- Osapuolet voivat päättää lopettaa sovittelun.
- Sovittelu on luottamuksellista. Sovittelija ei saa paljastaa sovittelun yhteydessä saamia tietoja ulkopuolisille. Sovittelupöytäkirjassa ei arvostella osapuolia eikä näiden mielipiteitä.
- Sovittelija ei voi esiintyä todistajana sovittelun yhteydessä saamiensa tosiseikkojen osalta, paitsi jos osapuolet vapauttavat hänet salassapitovelvollisuudesta.

Millaiseen ratkaisuun sovittelussa voidaan päätyä?

- Sovittelu voi päättyä yhdessä aikaan saatuaan sovintoratkaisuun, jonka osapuolet allekirjoittavat.
- Avio- tai asumuseroa koskevissa asioissa sovittelu voi päättyä siihen, että puoliset tekevät sovinnon tai pääsevät muutoin asiassa yhteisymmärryksen tai laativat oikeudenkäyntiä varten yhtenevät kannat, joiden perusteella tuomioistuin ratkaisee asian.
- Sovittelija antaa osapuolille sovittelusta laaditun pöytäkirjan.
- Sovittelija toimittaa tuomioistuimelle sovittelusta laaditun pöytäkirjan ja sovintoratkaisun, jos sellainen on tehty.
- Tuomioistuimen vahvistama sovintoratkaisu on lainvoimainen samalla tavoin kuin tuomioistuimen antama ratkaisu, ja se päättää menettelyn.
- Tuomioistuin ei vahvista sovintoratkaisua, jos se on lain tai hyvän tavan vastainen tai jos sen tarkoituksena on kiertää lakia tai jos se on sisällöltään epäselvä tai ristiriitainen.
- Jos sovintoratkaisu on julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi, mutta sitä ei ole pantu täytäntöön, sen täytäntöönpano voidaan antaa täytäntöönpanoviranomaisen tehtäväksi.
- Jos osapuolet eivät ole päässeet sovintoratkaisuun, he voivat viedä asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Mitä sovittelu maksaa?

Osapuolet vastaavat itse sovittelun kustannuksista. Kustannukset yleensä jaetaan, paitsi jos osapuolet sopivat toisin.

Osapuolet voivat hakea vapautusta sovittelun kustannuksista.

Asian tuloksesta riippumatta tuomioistuin voi vaatia osapuolta korvaamaan sovittelusta aiheutuneet kustannukset, jos tämä on kieltäytynyt sovittelusta ilman perusteltua syytä.

Jos asiassa päästään sovintoratkaisuun ennen oikeudenkäyntimenettelyn alkua, osapuoli saa oikeudenkäyntimaksut kokonaan takaisin.

Jos asiassa päästään sovintoratkaisuun myöhemmässä vaiheessa (oikeudenkäyntimenettelyn jo alettua), oikeudenkäyntimaksusta palautetaan 75 prosenttia.

Kun asia koskee avio- tai asumuseroa ja osapuolet tekevät sovinnon ensimmäisen oikeusasteen menettelyssä ja peruuttavat kanteen, kanteen nostamisen yhteydessä suoritettu oikeudenkäyntimaksu palautetaan kokonaan. Jos osapuolet tekevät sovinnon ennen kuin menettely toisessa oikeusasteessa on päättynyt, puolet muutoksenhakua varten suoritetusta oikeudenkäyntimaksusta palautetaan.

Tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa sovittelijan palkkion määrittää sovittelukeskus tai osapuolet sopivat siitä sovittelijan kanssa ennen sovittelun aloittamista.

Päivitetty viimeksi: 20/05/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.